

Keski-Suomen kärjäoikeuden laamanni

Ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan pituus

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastamisessa kiinnitettiin huomiota Keski-Suomen kärjäoikeuden 31.5.2022 asiassa dnro R 21/3340 antamaan tuomioon nro 22/122410, jossa kärjäoikeus oli määrännyt vastaajalle tuomitsemansa ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päättymään 31.5.2025.

SELVITYS

Puheenjohtajana asiassa toiminut silloinen Keski-Suomen kärjäoikeuden kärjätuomari on 16.2.2023 antanut asiasta apulaisoikeuskanslerin häneltä pyytämän selvityksen. Selvityksen mukaan asiassa oli tarkoitettu määrätä kolmen vuoden pituinen ehdollisen vankeusrangaistuksen koeaika.

Kärjätuomari on todennut, että Ritu-rikostuomiosovellus käyttää ehdollisen vankeusrangaistuksen koeaikaan liittyen ilmaisua ”koeaika päättyy”. Teksti tulee tuomioon automaattisesti, eikä puheenjohtaja voi vaikuttaa sen muotoiluun. Sovellus käyttää kärjätuomarin mukaan kuitenkin joissain toisissa tilanteissa muista määräajoista yksiselitteistä ilmaisua ”viimeinen voimassaolopäivä”, mistä hänen ilmoittamansa mukaan herää kysymys, onko ilmaisujen merkitys sama. Kärjätuomari on mieltänyt, että ensiksi mainittu ilmaus voi tarkoittaa joko sitä, että koeaika on voimassa vielä määrätyn päättymispäivän tai että koeaika on voimassa vielä määrättyä päivää edeltävänä päivänä, mutta se päättyy seuraavaan päivään, jolloin koeaika on määrättyinä päivänä päättynyt. Kärjätuomari toteaa oletettavasti tulkinneensa tapauksessa, että koeaika on

päättynyt 31.5.2025, eikä hän näin ollen ole käsityksensä mukaan määrännyt asiassa yli kolmen vuoden pituista koeaikaa.

Käräjätuomari on vielä 28.3.2023 toimittanut lisälausuman rikostuomiosovelluksen toiminnasta. Hän on tuonut ilmi, että rikostuomiosovellus oli toisessa asiassa antanut virheilmoituksen, kun liiketoimintakielloa oli yritetty asettaa kolmen vuoden vähimmäismääräajaksi siten, että liiketoimintakiellon päättymispäivä olisi ollut järjestysnumeroltaan määräkuukauden päivää edeltävä päivä (14.3.2023-13.3.2026). Käräjätuomari on pyytänyt apulaisoikeuskansleria ottamaan lisälausuman huomioon ja selvittämään rikostuomiosovellukseen liittyvät epäjohtonmukaisuudet.

RATKAISU

Rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ehdollisen vankeuden koeaika on vähintään vuosi ja enintään kolme vuotta. Koeaika alkaa tuomion julistamisesta tai antamisesta.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta KKO 1978-II-119 ilmenevin tavoin koeajan kestoa laskettaessa sekä määräajan alkamis- että päättymispäivä on otettava lukuun, joten täysin vuosin asetetun koeajan päättymispäiväksi ei voida määrätä alkamispäivää järjestysnumeroltaan vastaavaa määräkuukauden päivää, vaan sitä edeltänyt päivä. Ehdollisen vankeuden koeajan keston laskeminen eroaa siten käräjätuomarin lisälausumassaan mainitsemasta liiketoimintakiellon keston laskemisesta.

Käräjätuomari on menetellyt virheellisesti määrätessään vastaajalle tuomitun ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan päättymään yli kolmen vuoden kuluttua tuomion antamisesta. Asiassa saadun selvityksen perusteella vastaajalle tuomitun ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajaksi on tarkoitettu asettaa kolme vuotta, jolloin koeaika olisi tullut määrätä päättyväksi 30.5.2025. Vastaajalle tuomitun ehdollisen vankeusrangaistuksen koeaika on ylittänyt yhdellä päivällä rikoslaissa koeajalle säädetyn kolmen vuoden enimmäisajan.

Kiinnitän käräjätuomarin huomiota huolellisuuteen ja tarkkuuteen ehdollisen vankeusrangaistuksen koeajan pituutta koskevan rikoslain 2 b luvun 3 §:n 1 momentin soveltamisessa.

Pyydän saattamaan ratkaisuni käräjätuomarin tietoon.

Käräjätuomari on selvityksessään ja lisälausumassaan tuonut esille rikosasioiden asiankäsitteilyjärjestelmän kehittämistarpeita. Tuomioistuinlain 19 a luvun 1 §:n mukaan tuomioistuinten toimintaedellytyksistä huolehtimista sekä toiminnan kehittämistä, suunnittelua ja tukemista varten on oikeusministeriön hallinnonalalla Tuomioistuinvirasto. Tuomioistuinvirasto on itsenäinen virasto, joka saman luvun 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan huolehtii tuomioistuinten tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä.

Totean mainitulta osin, että laillisuusvalvonta-asioiden selvityksissä asiasta esiin tuotuja näkemyksiä on välitetty Tuomioistuinviraston tietoon (ks. esim. muistio apulaisoikeuskanslerin Tuomioistuinvirastoon 22.11.2022 tekemästä laillisuusvalvontakäynnistä dnro [OKV/2387/71/2022](#) ja päätökseni 2.1.2023 dnro [OKV/1729/31/2022](#)). Apulaisoikeuskansleri on lisäksi 30.8.2023 ottanut asiaan kantaa rikosprosessin sujuvoittamista arvioineen työryhmän muistiosta oikeusministeriölle antamassaan lausunnossa (dnro [OKV/880/21/2023](#)). Oikeuskanslerinvirastossa on vireillä apulaisoikeuskanslerin oma aloite, joka koskee tuomioistuinten käytössä olevien tietojärjestelmien kehittämistä (dnro OKV/2521/70/2022). Käräjätuomarin selvityksessään ja lisälausumassaan esiin tuoma ei anna aihetta toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijä

Rasmus Niemi